"కుట్ర"

కోర్టు, జనంతో కిటకిట లాడుతోంది.

ఆ రోజు విప్లవకారుల కేసులో తీర్పు చెపుతారు. ప్రభుత్వాన్ని కూలదొయ్యాలనే కుట్రతో ఆరుగురు విప్లవకారులు రకరకాల పుస్తకాలు రాశారనీ, రకరకాల ఘోరాలు చేశారనీ, వారి మీద కేసు!

ఆర్నెల్లు నడిచింది కేసు.

విప్లవకారులు తమ తరుపు వాదనల కోసం ఒకొక్కరూ వందేసి పేజీల స్టేట్ మెంట్లు చదివారు కోర్టులో.

ప్రభుత్వం తరపున, ప్రాసిక్యూషన్ లాయరు, విజృంభించి వాదించాడు, వారం రోజులు. అతని వాదన చాలా బలంగా ఉన్నట్టు కనపడింది కోర్టు వాతావరణంలో.

విప్లవకారులకు పెద్ద పెద్ద శిక్షలు పడొచ్చునని జనం విచారపడుతూ చెప్పు కుంటున్నారు. అయినా, జనాల మొహాల మీద ఒక ఆశేదో తారట్లాడుతోంది — జడ్జీ మంచివాడనీ, శిక్షలు వెయ్యడనీ, వేసినా నెలో నెలన్నరో వేసి వొదిలేస్తాడనీనూ.

ఆ మాటా నిజమే. జడ్జీ మంచివాడే. ఆ జడ్జీ దగ్గిరికి రావలసి వొచ్చినప్పుడే పోలీసు వాళ్ళకు నడుములు విరిగాయి. ఆ జడ్జీతో వాళ్ళకి రోజూ లక్ష తలబొప్పెలు కడుతూ వుంటాయి.

ఆ జడ్జీ 'ప్రజల మనిష'ని అందరికీ బాహాటంగా తెలిసిన విషయమే. ఆయన విప్లవ రాజకీయాల్లో బాగా ఆసక్తి ఉన్న వాడు. వయసులో చాలా పెద్ద వాడు. అన్ని రకాల సాహిత్యమూ శ్రద్ధగా చదివిన వాడు. 'చట్టం' మీద గాక 'న్యాయం' మీద గౌరవాభిమానాలున్న వాడు. లంచాలకూ, సిఫార్సులకూ, కీర్తనలకూ ఎన్నడూ లొంగని వాడు. అందుకే పోలీసులకు పెద్ద తలనొప్పి — ఆయనతో.

ఆయన తీర్పులిచ్చిన కేసుల్లో గొప్ప గొప్ప చారిత్రాత్మకమైన కేసులున్నాయి. ఒక పేద తల్లి, పిల్లల్ని నూతిలోకి తోసి తనూ ఉరికిన కేసులో, పిల్లలు చచ్చిపోయి తల్లి బతికింది. ఆ తల్లిని పోలీసులు కోర్టుకు లాక్కొచ్చి, పిల్లల్ని చంపినందుకు తల్లికి ఉరిశిక్ష వెయ్యాలని వాదించారు.

కానీ ఈ జడ్జీ, ఆమెని విడిచిపెట్టి, తన జడ్జిమెంట్‌లో ప్రభుత్వాన్ని నిర్మొహ మాటంగా తిట్టిపోశాడు — "ఒక తల్లి, తిండి పెట్టలేక తన పిల్లల్ని చంపుకున్నదంటే అలాంటి పరిస్థితులు కల్పించిన ప్రభుత్వానికి వెయ్యాలి ఉరిశిక్ష, ఆ తల్లికి కాదు" అని తన తీర్పుతో పోలీసుల మొహంమీద కొట్టాడు. "ప్రభుత్వాన్ని తొయ్యాలి గానీ నూతిలోకి, నువ్వెందుకు పడ్డావమ్మా" అని ఆమెని మందలించి వదిలేశాడు.

దొంగతనాలు చేసే పేద వాళ్ళందర్నీ ఆయన రెండో ఆలోచన లేకుండా విడిచి పెట్టేస్తూ ఉంటాడు. "చేసుకోడానికి పనులు దొరికితే ఎవరుమాత్రం దొంగతనాలెందుకు చేస్తారయ్యా? పగలు పనిచెయ్యడం కన్నా రాత్రులు పనిచెయ్యటం ఎంత ఇబ్బంది! నిద్రా ఉండదు, పాడూ ఉండదు. పాపం వాళ్ళు నిద్ర మానుకుని రాత్రులు తిరుగు తున్నందుకైనా జాలి పడండయ్యా! లక్షలూ, కోట్లూ దాచుకునే పెద్దవాళ్ళని పట్టుకోవాలి గానీ, ఏదో చిన్న రొట్టెముక్కా, గుప్పెడు నూకలూ, ఉప్పూ, పప్పూ తీసుకునే వాళ్ళ మీదా మీ ప్రతాపం?" అని పోలీసుల్ని చివాట్లేస్తాడు.

తర్వాత, వొదిలేసిన దొంగలతో — "పోండయ్యా! పోయి హాయిగా నిద్రపోండి. నిద్ర చాలకపోతే జబ్బు చేస్తుంది. ఆ పనేదో పగలు చూసుకోరాదూ? తిండి లేకపోతే పనులు చూపించమని ప్రభుత్వంతో పోట్లాడాలి గానీ, ఇదేం పని మీకు? దేశంలో ఉన్న సిరి సంపదలన్నీ మీ పేదలు సృష్టించినవే. వాటిని తీసుకోడానికి అడ్డదారులెందుకు మీకు?" అని, వాళ్ళని మెత్తగా మందలించి వొదిలేస్తూ ఉంటాడు.

పేదవాళ్ళని అన్యాయంగా ఇరికించిన కేసులు ఆయన ముందుకు వొస్తే, వాళ్ళా కేసుల్లోంచి బైటపడి పోయారన్న మాటే. పోలీసులు ఎంత అత్యద్భుతంగా కేసులు అల్లి పట్టుకొచ్చినా, ఆయన ఐదు నిమి షాల్లో వాటిలో వైరుధ్యాలు కనిపెట్టేసి నిజం బైటికి

లాగేస్తాడు.

ఆడవాళ్ళ విషయంలో కూడా ఆయ నకి ప్రత్యేక శ్రద్ధ! భార్యాభర్తల కేసులు ఆయన దగ్గిరికి వొచ్చా యంటే భర్తలు చచ్చారన్న మాటే! భర్తలు చేసే ఎంత చిన్న తప్పుకైనా సరే, భర్తలకు ఉరిశిక్షలు వేసెయ్య డానికి ఆయన మహా ఉత్సాహ పడుతూ ఉంటాడు. భర్తలందరూ ఆయన తీర్పుల్లో సుబ్బరంగా ఓడిపోయి ఏడుపు మొహాలు పెట్టుకుని పోతూ ఉంటారు.

చాలా కేసుల్లో ఆయన చట్టానికి దూరంగా పోయి, తను అనుకున్న న్యాయం ప్రకారం తీర్పులు చెప్పేస్తూంటాడు. ఉద్యోగం ఉంటుందా, ఊడు తుందా అనే లక్ష్యమే లేదు ఆయనకి. తను న్యాయం అనుకున్న దాన్నించి ఆయన ఎంతమాత్రం చలిం చడు.

సాధారణంగా ఆయన దగ్గిర ఓడి పోయిన కేసులు పైకోర్టులికి పోయి నెగ్గుతూ ఉంటాయి. అలా నెగ్గుతాయని ఆయనకి తెలుసు. తన దగ్గిర మాత్రం వాటికి జయం కలగనివ్వడు.

అలాంటి జడ్జీ దగ్గర విప్లవకారుల కుట్ర కేసు ఆర్నెల్లు నడిచి ఆనాడు తీర్పుకి సిద్ధమై ఉంది.

విప్లవ కారులు ప్రభుత్వాన్ని కూలదోసే కుట్ర చేశారనడానికి సాక్ష్యంగా ప్రాసి క్యూషన్ లాయరు కొన్ని కొన్ని బలమైన పాయింట్లు చూపించడం వల్ల, తీర్పు విష యంలో పోలీసులకు ధైర్యంగానూ, ప్రజ లకు అధైర్యంగానూ ఉంది.

కానీ మళ్ళీ, ఈ జడ్జీ చట్టాన్ని లెక్క చెయ్యడు కదా అనీ, విప్లవకారులు స్టేట్‌మెంటు చదువుతూ ఉండగా ఆయన సీరియస్‌గా చాలా పాయింట్లు రాసుకున్నాడు కదా అనీ గుర్తు తెచ్చుకుంటే, పోలీసు లకు అధైర్యంగానూ, ప్రజలకు మహా ధైర్యంగానూ ఉంది.

మొత్తానికి వాతావరణం అయోమయంగా ఉంది. ఏం జరుగుతుందో ఎవరూ సరిగా ఊహించ లేకపోతున్నారు.

తీర్పు వేళ సమీపించింది! ఆ ఆవర ణలో ఉన్న అన్ని కోర్టుల జనమూ అక్కడే చేరారు. కోర్టు నిశ్శబ్ధమై పోయింది.

జడ్జీ, గంభీరంగా తీర్పు చదవడం మొదలు పెట్టాడు.

విప్లవకారులు ప్రభుత్వాన్ని కూల దొయ్యడానికి కొన్ని ప్రయత్నాలు చేశారనే సంగతి తను నమ్ము తున్నానన్నాడు. కానీ, ఆ ప్రయత్నాలకు 'కుట్ర' అని తను పేరు పెట్టలేనన్నాడు. విప్లవకారులు తమ స్టేట్ మెంట్‌లో భారత ప్రజల దుస్థితిని వర్ణించారే, దాన్ని సరిగా అర్థం చేసుకోడానికే తనెంతో ప్రయత్నించా నన్నాడు. "సామ్రాజ్య వాదులు భారతదేశాన్ని దోపిడీ చెయ్యడానికి భారత ప్రభుత్వం అన్ని విధాలా సహకరి స్తోందని" విప్లవకారులు చేసేవాదంతో తను పూర్తిగా ఏకీభవిస్తున్నానన్నాడు. విప్లవకారులు వర్ణించిన భూస్వాముల దుష్టత్వాన్ని కూడా చాలాసార్లు గ్రామాల్లో తను కళ్ళారా చూశానన్నాడు. "తెల్లదొరల చేతుల్లో అధికారం నల్లదొరల చేతుల్లోకి మారిందే గానీ, ఆర్థిక దోపిడీని వొదిలించుకున్న నిజమైన స్వాతంత్ర్యం దేశానికి రాలేద"ని వాదించే వాళ్ళ మీద తనకు చెప్పలేనంత గౌరవం కలుగుతుందన్నాడు. విప్లవ కారుల వర్ణనల్లో తనకు అర్థమైనంత వరకూ, దేశంలో కోట్లకొద్దీ ప్రజలు ఆకలితో, నిరుద్యోగంతో, జబ్బు లతో, బాధలతో సతమతమైపోతూ ఉంటే, ఇంకో పక్క దేశంలో గూండాయిజం, లంచగొండితనం, అధిక ధరల వ్యవహారం, అరాచకత్వం పెచ్చు పెరిగిపోయి దేశం ఘోరంగా అప్పులపాలై పోతూ వుండడం — ఆ పరిస్థితులన్నీ ఊహిస్తే తన గుండె నీరై పోయిం దన్నాడు.

"ఇలాంటి దోపిడీ ప్రభుత్వాన్ని కూలదోసే ప్రయ త్నాలు చెయ్యకుండా దేశ క్షేమాన్ని కోరే వారెవరు మాత్రం ఉండగలరు, ద్రోహులు తప్ప?" అని ఉక్కు ఈటెలాంటి ప్రశ్న ఒకటి విసిరాడు పోలీసుల మీదకి!

ప్రాసిక్యూషన్ లాయరు అప్పటికే ఎటో మాయ మయ్యాడు.

జడ్జీ మరెన్నో విధాలుగా విప్లవకారుల్ని అభి నందన పరంపరలో ముంచెత్తి, మళ్ళీ పోలీసుల మీద విరుచుకుపడ్డాడు. వాళ్ళు విప్లవకారుల మీద బనా యించిన కేసులో ఎన్నెన్ని అబద్ధాలున్నాయో, ఎన్నెన్ని వైరుధ్యాలున్నాయో, పాయింట్ల వారీగా పది పేజీలు చదివి వినిపించాడు.

విప్లవకారులు ఒకే రోజున, ఒకే వేళకి, వందేసి

మైళ్ళ దూరాలు గల నాలుగు ప్రదేశాల్లో సంచరించి, ఏడు ఘోరాలు చేసినట్టుగా పోలీసులు చిత్రించిన దాన్ని ఎత్తి చూపించి — "మనిషన్న వాడికి తలకాయ ఉండి తీరుతుందని నేనింతకాలం నమ్మానే! నేను నమ్మింది నిజంకాదా? లేకపోతే, పోలీసాఫీసర్లు మను షులే కారా?" అని చిరునవ్వుతో కోర్టులో గుంపులు గుంపులుగా నిలబడ్డ వాళ్ళందరి వేపూ చూశాడు.

జనాల ముసిముసి నవ్వులతో కోర్టు కలకల్లా డింది.

జడ్జీ, తన తీర్పు మళ్ళీ కొనసాగిస్తూ — "ప్రభు త్వాన్ని కూలదొయ్యడానికి ప్రయత్నించిన విషయంలో విప్లవకారుల్ని దేశ భక్తులుగా భావించి ఎటువంటి శిక్షా లేకుండా విడిచి పెడుతున్నాను. జైలు శిక్షగానీ, జరిమానా శిక్షగానీ, విధించడం లేదు" అన్నాడు.

జనం ఆనందోద్వేగాలతో చప్పట్లు కొట్టబో తుండగా జడ్జీగారు మొహం సీరియస్‌గా మార్చుకుని "కానీ..." అన్నాడు.

సినిమా బొమ్మ మారినట్టు జడ్జీ మొహం మీద చిరునవ్వుకి బదులు కోపచిహ్నాలు చూసి జనం నిశ్చేష్టులయ్యారు.

"విప్లవకారులు కుట్రే పన్నారు! కుట్రే! అవును. చాలా పెద్ద కుట్ర పన్నారు! అందుకేం సందేహం లేదు" అంటూ జడ్జీ పదే పదే మొహం చిట్లించాడు.

"విప్లవకారులు 'కుట్రే' పన్నుతున్నారు. కానీ, దేనికి? విప్లవం రాకుండా చెయ్య డానికి! విప్లవ కారులు విప్లవం రాకుండా కుట్రలు పన్నుతున్నారని నేనంటున్నాను? ఈ విషయంలో వారికి శిక్షలు వెయ్య కుండా విడిచిపెట్టడం నా వల్ల కాదంటున్నాను" అని గర్జించాడు.

ఏవిటో అంతా అయోమయం అయి పోయింది మళ్ళీ — విప్లవకారులకూ, జనా లకూ, పోలీసులకూ, పైకిటికీలో పిచ్చుకలకూ కూడా! పాపం, అవి తెల్ల బోయి చప్పుళ్ళు మానేశాయి.

జడ్జీ, విప్లవకారుల్ని కోపంగా చూశాడు "మీరు దేశ పరిస్తితుల్ని వర్ణిస్తూ స్టేట్‌మెంట్లు చదివారే, వాటిల్లో ఒక్క వాక్యమైనా పూర్తిగా సరిగా నా కర్థమైతే ఒట్టు! అక్కడో ముక్కా, ఇక్కడో ముక్కా అర్థం చేసుకుని, చాలా పుస్తకాలు చదివిన వాణ్ణి కాబట్టి, ఎలాగో వాటిని పొందుపర్చుకుని అసలు విషయం గ్రహించు కున్నాను. నిజం చెప్పాలంటే, ఈ కేసులో మీరేం సమాధానం చెప్పుకుంటున్నారో మీ స్టేట్‌మెంట్ల ద్వారా గాక ప్రాసిక్యూషన్ లాయరు ద్వారానే బాగా తెలిసింది నాకు" అన్నాడు, "తెలిసిందా మీకు" అన్నట్టు చూస్తూ.

అంతకు ముందెటో మాయమైన ప్రాసి క్యూషన్ లాయరు హఠాత్తుగా ఎక్కణ్ణించో వొచ్చిపడి పకపకా నవ్వి మళ్ళీ మాయ మయ్యాడు.

జనం తేరుకోలేని స్థితిలో పడి పోయారు.

విప్లవకారులు ఒకరి మొహాలొకరు చూసుకుని కంగారు పడ్డారు.

జడ్జీ కోపానికి, శబ్దాలన్నీ దాక్కుని కోర్టు నిశ్శబ్దమై పోయింది.

జడ్జీ తన ప్రసంగం కొనసాగించాడు — "ఎన్నో సంవత్సరాలనించీ మీరు పేపర్లు నడుపుతున్నారు. కరపత్రాలు రాస్తున్నారు. డాక్యుమెంట్లు రాస్తున్నారు, స్టేట్‌మెంట్లు రాస్తున్నారు. ఎవరికోసం ఇవన్నీ? 'ప్రజల కోసం' అంటారని తెలుసు నాకు. కానీ, 'ప్రజల కోసమేనా' అని నా ప్రశ్న! ఎంత కాలంనించో మీ పేపర్లూ, పుస్తకాలూ చదివే నాకే మీ రాతలు అర్థం చేసుకోవడం మహా ఇబ్బందిగా వుంటే, వాటిని ప్రజలు అర్థం చేసుకుంటున్నారంటే నేను నమ్ముతానా? మీ రాతలు ప్రజలకేమీ అర్థం కావని నేనిప్పుడు అనేక సాక్ష్యాలతో రుజువు చేస్తాను" అని ఒక్క సెకన్ ఆగి మళ్ళీ ప్రారంభిం చాడు.

'మీరు తెలుగు పుటక పుట్టినా, తెలుగు భాష నేర్చుకోనందుకు నాకు చాలా ఆశ్చర్యంగా ఉంది. మాటమాట్లాడితే 'కోరబడింది, అడగబడింది, చెప్ప బడింది, ఎండ గట్టబడింది' అంటూ 'బడుబడులు' గుప్పిస్తారేమయ్యా? ఈ 'బడు'ల వ్యవహారం తెలు గులో ఉండడం మీరెక్కడన్నా చూశారా? మీ తల్లులూ, తండ్రులూ, తాతలూ ఎన్నడన్నా 'బడు'ల భాష మాట్లాడ్డం విన్నారా? 'అబ్బాయీ! అన్నం పెట్ట బడింది' అని మీ తల్లులన్నారా ఎన్న డైనా? 'పొలం దున్నబడింది' అని మీ తండ్రులు గానీ, ఇంకెవరు గానీ, అని ఉంటారా? ఈ 'బడు'ల భాషలో తెలుగు వాళ్ళెవరైనా మాట్లాడ్డం ఎక్కడ విన్నారు మీరు? మరి, ఇది మీకెలా అబ్బింది? ఎలా నేర్చుకున్నారయ్యా

ఎక్కడా లేనిదాన్ని? 'కడిగిన ముత్యం' అని రాయాల్సి వొస్తే, 'కడగబడ్డ ముత్యం' అని రాస్తారనుకుంటానే మీరు! కాస్త తెలుగు నుడికారం నేర్చుకోండయ్యా! ప్రతి భాషకీ ఒక స్వంత స్వభావం ఉంటుంది. దాన్ని అర్థం చేసుకోక పోతే చెప్పే దాంట్లో భావం ఖూనీ ఐపో తుంది. 'బూడిదలో పోసిన పన్నీరు'ని, 'బూడిదలో పోయబడ్డ పన్నీర'ని రాస్తే అది తెలుగులా కనపడితే మాత్రం తెలుగవు తుందా? అది, తెలుగక్షరాల్లో ఉంటే మాత్రం తెలుగవుతుందా? — సరే, ఆ సంగతి వొది లేస్తాను ... ఈ తమాషా చూడండి!

'హరిజనులు, గిరిజనులకు భూములు ఇవ్వాలి!'

విన్నారా? హరిజనులు గిరిజనులకు భూములు ఇవ్వాలట! మీరు రాసిందే ఈ వాక్యం. అదండీ మీ సంగతీ! హరిజనులు, గిరిజనులకు భూములు ఇవ్వాలా? ఎక్కడ దెచ్చి? వాళ్ళకేడ్చినయ్యా భూములు, ఇంకోళ్ళ కివ్వడానికి? ఎక్కడదెచ్చి ఇవ్వ మంటారయ్యా హరిజనుల్ని, భూములూ?"

విప్లవకారుల్లో ఒకాయన, తన స్టేట్‌మెంట్లో ఆ వాక్యం రాసినాయన — కొంచెం కంగారుపడుతూ ఏదో చెప్పబోతే జడ్జీ అడ్డొచ్చాడు — "... తెలుసు లెండి, మీ అభిప్రాయం నేను గ్రహించాను. అసలు మీ ఉద్దేశం ఇంకోటీ. 'హరిజను<u>**లకూ**</u>, గిరిజను<u>**లకూ**</u> భూములు ఇవ్వాలి' అని మీరు చెప్పదల్చుకున్నారు. అదీ సంగతి. అంతేనా? మరి మీరు రాసిందానికి ఆ అర్థం వచ్చిందా? ఎందుకు రాలేదో గ్రహించారా?

మీరు రాసిన పద్ధతి తెలుగుభాషకే విరుద్ధం. అందుకే దానికి అంత తప్పు అర్థం వచ్చింది.

మనం రోజూ మాట్లాడేటప్పుడు, మనకు తెలీ కుండానే మన మాటల్లో కొన్ని పద్ధతులవలంబిస్తాం. వాటిని సూత్రాలనండీ, నియమాలనండీ, ఇంకేమైనా అనండీ. కొన్ని రూల్సు మాత్రం మనం మాట్లాడే భాషలో ఉంటాయి. రూల్సు లేకండా భాష నడిస్తే, నీ మాటలు నాకూ, నా మాటలు నీకూ, బోధేపడవు. ఆ రూల్సుని పట్టుకుని, వాటిని 'రాసే భాష'లో ఉపయో గిస్తేనే ఆ రాతని చదివినప్పుడు సరిగ్గా బోధపడు తుంది.

మనం ఏ నియమాలతో మాట్లాడుతామో ఆ నియమాలతోటీ రాస్తే భాష సరిగ్గా ఉంటుంది — అదీ అసలు సూత్రం.

హరిజనులూ, గిరిజనులూ కూడా భూములు లేనివాళ్ళే. వాళ్ళందరికీ భూములు అవసరం. అదే మీరు చెప్ప దల్చుకున్నది. ఆ మాటలు మీరు నోటి మాటలుగా ఎవరితోనన్నా అనవలసి వచ్చి నప్పుడు ఏమంటారు? 'పాపం వాళ్ళందరూ భూముల్లేక బాధ పడుతున్నారూ, అందరికీ భూములు ఇవ్వాలీ, హరిజను**లకూ**, గిరి జను**లకూ** భూములు ఇవ్వాలీ' అంటారు. అంతేకదా? కానీ, ఆ మాటలే కాయితం మీద రాయాల్సి వచ్చేసరికి రెండు 'కర్త'ల దగ్గిరా రెండు 'కు'లు పెట్టకుండా, రెండోదాని చివర ఒక్క 'కు'యే పెట్టారు. అది, 'హరిజనులు, గిరిజనుల<u>కు</u> భూములు ఇవ్వాలి' — అయిపోయింది. మాట్లాడేటప్పుడు పాటించే నియమాన్ని రాతలో పాటించకపోవడం వల్లనే ఆ రాత తప్పైపోయింది. తప్పు అర్థం వచ్చేసింది.

నా మాటల్లో మీకు నమ్మకం లేకపోతే ఇంకా కొన్ని ఉదాహరణలు చూపిస్తాను, చూడండి! మీ స్టేట్‌మెంట్లు వింటూ నాకు వొళ్ళు మండిన చోటల్లా నోట్ చేసుకున్నవన్నీ ఇవే. ఇది వినండి!

'దేశంలో, ఉప్పు బట్టలకు కొరత ఏర్పడింది!'

విన్నారా? '**ఉప్పు బట్టలకు**' కొరత ఏర్పడింద టండీ! బట్టల్లో — నూలు బట్టలూ, పట్టు బట్టలూ, సిల్కు బట్టలూ ఉండటం ఎరుగుదును గానీ, ఉప్పు బట్టలూ, తీపిబట్టలూ, కారం బట్టలూ వుంటాయని ఎరగను సుమండీ! భలే తెలుగు మను షులయ్యా మీరూ! ఎంత కమ్మటి తెలుగు రాశారు! పల్లెటూరి రైతులు ఎంత హాయిగా మాట్లాడతారో వినండయ్యా! మామూలుగా మాట్లాడేటప్పుడైతే మీరూ బాగానే మాట్లాడతారులెండి. రాసేటప్పుడూ, ఉపన్యా సాలిచ్చే టప్పుడూ పట్టుకుంటుంది మీకీ జబ్బు.

"దేశంలో, ఉప్పుకీ, బట్టలకీ కొరత ఏర్పడింది" అనడానికొచ్చిన తిప్పలన్న మాట ఇది! మీరు చేసిన తప్పేమిటో ఇప్పటికైనా గ్రహించారా?

'ఉప్పు' తర్వాత 'కామా' పెట్టుకున్నారే అనుకోండి మీ రాతలో. ఆ 'కామా'ని నేను చూడలేదు కదా — అనొచ్చు మీరు. 'ఉప్పు' తర్వాత 'కామా' పెట్టినా, ఆ వాక్యం రైటు అవదు. కామా అనేది, ఒక విరామాన్ని

సూచిస్తుందేగానీ, 'ఉప్పు' తర్వాత వుండవల సిన విభక్తి చిహ్నాన్ని అది తీసుకొచ్చి పెట్టదు. 'కొరత ఏర్పడింది' అనే క్రియ, రెండు సరుకులకు సంబంధించింది కాబట్టి, ఆ రెండిటి పక్కనా 'కి'లుగానీ, 'కు'లుగానీ, పెట్టి తీరాలి. ఉప్పుకి కొరత. బట్టలకి కొరత.

అలా పెట్టకపోతే — 'ఉప్పు బట్టలకు' అయి పోతుంది.

అలా పెడితే — 'ఉప్పుకీ, బట్టలకీ' అవుతుంది. నేనేదో చాదస్తపు గ్రామరు పాయింట్లు చెపుతున్నానను కోకండి. అరసున్నాలో, బండీరాలో పెట్టమనడం లేదు నేను. గ్రామరంటే, మాట్లాడేభాషలో అవలంభించే కొన్ని లక్షణాలే. వాడుక భాషలో లక్షణాల్ని మీరర్థం చేసుకోడం లేదు కాబట్టి వాటి గురించే చెపు తున్నాను."

జడ్జీ, తలకాయ దించి మళ్ళీ కాయితాల వేపు చూశాడు "ఓహో! ఈ విడ్డూరం చూడండి" అంటూ తలెత్తాడు.

'స్త్రీలు, హరిజనులపైన అత్యాచారాలు చేశారు!'

విన్నారా? స్త్రీలు, హరిజనుల మీద అత్యాచారాలు చేశారట!

బాగుందండీ! మహాభేషుగ్గా వుంది! స్త్రీలమీద అత్తలూ, భర్తలూ, అందరూ వేసే అభాండాలు చాలక, ఇదొకటన్నమాట మీ విప్లవకారులు కొత్తగా వేసేది! అంతేనా?" అని హుంకరించాడు జడ్జి.

ఆ వాక్యం రాసిన విప్లవకారుడు తిక మకపడి తలవాలేశాడు. పోలీసులు గ్రామా ల్లోకి వచ్చి అందరి మీదా అత్యాచారాలు చేశారని వివరిస్తూ ఈ సంద ర్భంలో ఆ వాక్యం రాశాడు. జడ్జీ చెప్పింతర్వాత అందులో తప్పుందని అర్థమైందిగానీ, దాన్నెలా సరి దిద్దాలో వెంటనే తోచలేదు.

మళ్ళీ జడ్జీ అన్నాడు.

" 'స్త్రీలపైనా, హరిజనులపైనా అత్యా చారాలు చేశారు' అన్నమాట అసలు అర్థం! ఆ 'పైన' అనే దాన్ని రెండు చోట్ల పెట్టక పోవడం వల్ల ఈ తిప్పలు! మీ రాతల్లో ఇంత రహస్యార్థం వుందని ఎలా ఊహిం చాలి? — పోనీ, ఇది చూడండి.

'స్త్రీలు, బలహీన వర్గాలకు అధిక ప్రాధాన్యం!'

అన్ని వాక్యాలూ ఇలాగే రాసుకుంటూ పోతే, ఎవడు అర్థం చేసుకుంటాడివి?

'స్త్రీలకూ, బలహీన వర్గాలకూ అధిక ప్రాధాన్యం' అని దిద్దుకోవాలని తెలిసిందా ఇప్పటికైనా?

మీరు రాసిన ఒక్క వాక్యం తీసుకుంటే, అందులో వెయ్యి ఘోరాలుంటాయి. వాక్యంలో కొన్ని కొన్ని మాటలకు దీర్ఘాలు పెట్టవలసి వుంటుందనే సంగతి కూడా మీరు ఎగరనే ఎరగరు.

ఇది చూడండి!

'దేశం లోపల, బయట శత్రువులున్నారు.'

ఇదా తెలుగు? మాట్లాడేటప్పుడు ఇలాగే మాట్లాడ తామా? మాట్లాడి చూసుకోండి!

'దేశం లోపలా, బయటా శత్రువులున్నారు' అంటాం, ఒకసారి మీరు స్పెక్టోగ్రాఫ్ ముందు మాట్లాడి, మీ మాటలు గ్రాఫ్ మీద ఎలా రికార్డవు తాయో చూడండి! మన మాటల్లో ఎక్కడెక్కడ దీర్ఘాలు రికార్డవుతాయో చూస్తే, ఆ దీర్ఘాలు లేకుండా ఆ మాటలు రాస్తే ఎంత తప్పు అర్థాలు వస్తాయో తెలు స్తుంది మీకు.

మీ స్టేట్‌మెంట్స్‌నించి రాసుకున్న వాక్యమే ఒకటి చదువుతాను వినండి! దీనికి ఎవరైనా వెంటనే సరైన అర్థం చెప్పగలిగితే, సంతోషిస్తాను. నా స్వంత ఖర్చుతో ఏదన్నా బహుమతి కూడా ఇస్తాను.

వినండి వాక్యం!

'ఆత్మరక్షణ, శత్రునిర్మూలన యుద్ధం యొక్క సూత్రాలు.'

జడ్జి ఆ వాక్యం రెండుసార్లు చదివి "సరే, చెప్పండి వెంటనే" అన్నాడు.

ఎవ్వరూ పలకలేదు. ఒక నిముషం చెప్పలేనంత నిశ్శబ్దంగా గడిచింది.

విప్లవకారుల మీద అత్యంతాభిమానం వున్న ఒక కాలేజీ విద్యార్థి ఆ వాక్యం గబగబా కాయితం మీద రాసుకున్నాడు, జడ్జీ చదువుతూ వుండగానే. కిందకీ మీదికీ తిప్పి ఆతృతగా దాన్ని శల్యపరీక్షలు చేశాడు. హఠాత్తుగా ఏదో బోధపడి "నేను చెపు తాను" అని ఒక కేకపెట్టి గుంపులోంచి ముందుకొచ్చాడు.

"బహుమతి నీకేనా? ఊ, కానీ" అని జడ్జి కొంచెం హాస్యంగా చూశాడు.

విద్యార్థి చేతిలో కాయితం చూసు కుంటూ "శత్రు నిర్మూలనా యుద్ధంలో ఆత్మరక్షణ అనేది..." అని హఠాత్తుగా ఆగి పోయి, కంగారులో తికమకపడి — "కాదు, కాదు, అదికాదు, 'ఆత్మరక్షణా, శత్రునిర్మూలనా — యుద్ధం యొక్క సూత్రాలు!' ఆఁ, అదీ" అని బతికి బయటపడి తేలిగ్గా ఊపిరి పీల్చాడు.

జడ్జి చిరునవ్వు నవ్వి "సరిగానే చెప్పావు. కానీ! నీకు బహుమతి రాదు" అన్నాడు.

"నేను బహుమతి కోసం చెప్పలేదు. విప్లవ కారులు సరిగానే రాశారని రుజువు చెయ్యడానికి చెప్పాను" అని విద్యార్థి తలెగరేశాడు.

"ఓహో! అలాగా? ఆ వాక్యం సరిగానే వుంటే దాన్ని వెంటనే ఎందుకు అర్థం చేసుకోలేక పోయావో చెప్పు! మొదట తడ బడి ఇంకేదో అర్థం ఎందుకు చెప్ప బోయావో చెప్పు! ఇక్కడ ఇంతమంది వుండగా అది ఇద్దరికో ముగ్గురికో మాత్రమే అర్థమైందంటే, అర్థం కాని వాళ్ళెంత మంది వున్నారో లెక్కవేసి చెప్పు!"

విద్యార్థి మాట్లాడలేదు. సిగ్గుపడ్డట్టు ఊరు కున్నాడు.

"ఆ వాక్యం, యుద్ధానికి 2 లక్షణాలు ఉంటా యని చెపుతోంది. (1) ఆత్మరక్షణ, (2) శత్రునిర్మూలన. ఈ రెండూ యుద్ధానికి వుండే లక్షణాలు. ఈ 2 లక్షణాల్నీ చెప్పేటప్పుడు, వాటికి దీర్ఘాలుపెట్టాలి.

ఆత్మరక్షణా, శత్రునిర్మూలనా, యుద్ధం యొక్క సూత్రాలు.

ఆ వాక్యంలో ఎక్కడ దీర్ఘాలు అవ సరమో అక్కడ అలా పెట్టి చెప్పావు నువ్వు. అలా పెడితేనే ఆ వాక్యం అందరికీ అర్థ మైంది. ఎక్కడ అవసరమో అక్కడ దీర్ఘాలు లేకపోతే, ఆ రాత ఎంత అయో మయంగా వుంటుందో అర్థం చేసుకోమంటున్నాను నేను. సరే, ఇంకో చిన్న వాక్యం చదువు తాను, చూడు!

'వరి గోధుమ చెరకు పొలాలు బాగా పండాయి.' — ఇది కరెక్టేనా?"

"కాదు. 'వరీ, గోధుమా, చెరకూ పొలాలు బాగా పండాయి' — అనాలి."

"వెరీగుడ్! ఇంకో రకంగా కూడా చెప్ప గలవేమో చూడు."

జడ్జీగారి మెప్పు పొందిన ఉత్సాహంతో విద్యార్థి మహా చురుగ్గా ఆలోచించాడు — "వరి పొలాలూ, గోధుమ పొలాలూ, చెరకు పొలాలూ బాగా పండాయి" అన్నాడు.

జడ్జీగారు ఆనందపడిపోతూ — "చాలా తెలివైన వాడివి. నీకు బహుమతి ఇవ్వవల సిందే. ఈ పెన్ను తీసుకుంటావా?" అని చేతిలో పెన్ను చూపించాడు.

"ఒద్దండీ. మీరు రాసుకోండీ" అని విద్యార్థి సిగ్గుపడ్డాడు.

"నాకు ఇంకో పెన్నుంది. తీసుకో ఇది" అని జడ్జీ మళ్ళీ ఇవ్వబోయాడు.

అప్పటికి విద్యార్థి తేరుకుని — "విప్లవ కారుల్ని మందలించే మీ చేతుల్లోంచి బహు మతి తీసుకోడం నాకిష్టంలేదు" అన్నాడు కోపంగా.

"అలాగా? సరే, నేను చెప్పదల్చు కున్నది కంటిన్యూ చేస్తాను" అని మొహం తిప్పేశాడు జడ్జీ — "మనం ప్రతి నిముషం 'మాట్లాడే భాష'లో దీర్ఘాలు ఎక్కడెక్కడ పలుకుతామో ఆ దీర్ఘాలు రాతలో కూడా వుండకపోతే, కొంపలు అంటుకుంటాయని నేను చెప్పదల్చుకున్నాను. ఒక వాక్యం అర్థం చేసుకోడానికే ఇంత చర్చ జరిగితే, ఒక పేరాని అర్థం చేసుకోడానికి ఎన్ని చర్చలు జరగాలి? ఒక పేజీని అర్థం చేసుకో డానికీ? ఒక పుస్తకం అర్థం చేసుకోడానికి? **ఈ విప్లవ కారులు రాసిన పుస్తకాలైతే, చదివేవాడి జన్మంత టికీ ఒక్క పుస్తకం చాలు!**

ఎవరైనా ఒక ఉత్తముడు పాపం ఏదో నేర్చు కుందామనే ఆశతో ఒక వంద పేజీల 'విప్లవ గ్రంథం' మొదలు పెడతాడనుకోండీ. ఒక సంవత్సరం తిరిగే టప్పటికి ఐదో పేజీలో వుంటాడు. పదిహేడేళ్ళ తర్వాత చూస్తే పధ్నాలుగో పేజీలో వుంటాడు. ఆయన ఎనభై ఏళ్ళు జీవించి మృత్యు ముఖంలో వున్నప్పుడు 'ఆ పుస్తకం పూర్తి చేశావా తాతా?' అని అడిగితే, పాపం ఆయన కొంచెం సిగ్గుపడుతూ 'ఇరవై రెండో పేజీలోకి వచ్చాను' అని చెప్పి, తను బతికి బట్టకడితే ఆ మిగిలిన పుస్తకం చదవాల్సి వొస్తుందేమోననే దడతో, టక్కున చచ్చి వూరుకుంటాడు."

జనం మొహాలమీద చిరునవ్వులు గానీ, ముసి ముసి నవ్వులుగానీ కనపడలేదు జడ్జీకి. ఆ జనంలో చాలామంది విప్లవ పత్రికలూ, పుస్తకాలూ చదివే

ప్రయత్నాలు చేసి విరమించుకున్న వాళ్ళే అయినా వాళ్ళకందరికీ జడ్జీమీద కోపం వచ్చింది — విప్లవ కారుల్ని హాస్యం చేస్తాడా అని.

జడ్జీ గ్రహించాడది. తనొక్కడే అందరి మొహాలకీ సరిపడే చిరునవ్వు నవ్వాడు — "ఇప్పుడొక వాక్యం చదువుతాను చూడండి! కాయితాలూ, కలాలూ వున్న వాళ్ళు రాసుకోండి. లేని వాళ్ళు కావాలంటే నా టేబుల్ మీద నించి తీసుకోండి" అన్నాడు.

వెంటనే జనంలోంచి నలుగురైదుగురు కుర్రాళ్ళు జడ్జీ టేబుల్ మీదకి ఎగబడి తెల్లకాయితాలూ, పెన్నులూ, బాల్ పెన్నులూ, ఏది దొరికితే అది పట్టుకు పోయారు. ఒక కుర్రాడు జడ్జీ చేతిలో పెన్ను లాక్కు న్నాడు.

జడ్జి, తన టేబులంతా వెతుక్కుని చిన్న పెన్సిల్ ముక్క సంపాయించుకున్నాడు. "ఊఁ... రాసుకోండి. రడీయేనా?" అని, చెప్పడం మొదలెట్టాడు.

'అర్థికాభివృద్ధి పేరుతో ప్రభుత్వం అనుస రిస్తున్న బడ్జెట్ విధానం, పారి శ్రామిక విధానం దేశ వనరులను కొల్లగొట్టటానికి సామ్రాజ్యవాద గుత్త పెట్టుబడికి, భారత దళారీ బూర్జువా భూస్వామ్య వర్గాలకు అసంఖ్యాకమైన రాయితీలు కల్పిస్తూ అదే సమయంలో అధిక ధరలు అధిక పన్నులు లోటు బడ్జెట్ విధానంతో కోట్లాది పీడిత ప్రజలను కొల్లగొడుతోంది.'

జడ్జీ ఆ వాక్యం రెండోసారి కూడా చెప్పాడు. జనంలో కొందరు నాలుగైదు గుంపులుగా చేరి రాసు కున్నారు.

"ఏం, రాసుకున్నారా? దీని అర్థం ఏమిటో చెప్పండి ఎవరైనా."

ఒక యువకుడు వెంటనే గుంపులోంచి తోసు కొచ్చి చేతిలో కాయితం చదువుకుంటూ వాక్యం వెంట చివరిదాకా వెళ్ళి, తలెత్తి చెప్పబోయి, పైమాటలు మరిచిపోయి, మళ్ళీ కాయితం మీదకి మొహం దించి, గబగబా చదివి, చాకులా మొహం ఎత్తి రెండు మాటలు చెప్పి, అంతలో మళ్ళీ మధ్యలో మాటలు మరిచిపోయి, మళ్ళీ కాయితం చూసి, మళ్ళీ చెప్ప బోయి, హఠాత్తుగా గుంపులోకి మాయమయ్యాడు.

మిగిలిన యువకులు కూడా గుంపు బైటికి రాకుండా లోపలే రెండు మూడు రిహార్సల్స్ వేసు కున్నారుగానీ, ఎంత శ్రద్ధగా గుర్తు పెట్టుకోబోయినా పైకి చెప్పవలసి వొచ్చేసరికి 'భారత ప్రభుత్వం బడ్జెట్ విధానం... కొల్లగొడుతోంది' అనే ముక్కలు తప్ప ఏం కొల్లగొడుతోందో, ఎలా కొల్లగొడు తోందో, చెప్పాలంటే అర్థం చేసుకోలేక పోయారు.

రెండు నిముషాలు గడిచినా ఎవ్వరూ ముందుకు రాలేదు.

జడ్జీ మళ్ళీ చిరునవ్వు నవ్వాడు — "ఇంకో వాక్యం చదువుతాను, చూడండి! ఇది కూడా రాసు కోండి" అని, చెప్పడం మొదలుపెట్టాడు.

"సామ్రాజ్యవాదులు, ప్రధానంగా రష్యా సోషల్ సామ్రాజ్యవాదులకు, ఆధిపత్యవాద చర్యలకు వ్యతిరేకంగా జాతీయ స్వాతంత్ర్యం కోసం అనేక దేశాల్లో పురోగమిస్తున్న పోరాటాల మధ్య అలీన వాదుల చర్యలు బహిర్గతం కావడం అనివార్యం.

రాసుకున్నారా? పోనీ దీని అర్థం చెప్పండి!"

ఈసారి జనం ఎవరికి వాళ్ళు విడివిడిగా ఆలో చించకుండా అందరి తలకాయలూ ఒక చోటకి చేర్చి, అందరి మేధస్సుల్నీ సమిష్టి కృషిలో పెట్టి గుడగుడ లాడుకున్నారు. విప్లవకారులు సరిగా రాయలేదనే ఆరోపణని తిప్పికొట్టాలని చాలా చిత్తశుద్ధితో ప్రయ త్నించారుగానీ, ఒకరు చెప్పిన అర్థం ఒకరికి సరిపడ లేదు. కాసేపట్లోనే అందరికీ అభిప్రాయ భేదా లొచ్చాయి. ఆ వాక్యం ఒకరికి ఒకలాగ అర్థమైతే, ఇంకోరికి ఇంకోలాగ అర్థమైంది. పది మందికి పది హేను రకాలుగా అర్థమైంది. ఒక్కొక్కరికీ రెండేసి, మూడేసి రకాలుగా కూడా అర్థమైంది.

ఒకాయనైతే ఉగ్గుపాలనించీ కమ్యూ నిస్టు పేపర్లు చూస్తున్నాడు. ఆయన తాత కమ్యూనిస్టు! తండ్రి కమ్యూనిస్టు! తను కమ్యూనిస్టు! కొడుకు కమ్యూనిస్టు! బూర్జువా, పెటీబూర్జువా, ఫ్యూడల్, సెమీ ఫ్యూడల్ — లాంటి కమ్యూనిస్టు పదజాలం అంతా ఆయనకు కొట్టినపండి. కమ్యూనిస్టు పార్టీ చీలినప్పుడల్లా ఆయన వంశం వారంతా విప్లవపక్షం వేపే మొగ్గుతూ వచ్చారు. అలాంటి ఉద్దండుడికే ఆ వాక్యం కొరుకుడు పడలేదు. అర్థమైనట్టే వుండి అర్థం కాదు. అర్థం కానట్టు వుండి అర్థమౌతుంది. అర్థ

మైందని పట్టుకోబోతే అర్థం కాదు. పాపం ఆ 'విప్లవవాక్యం' ఆ విప్లవ కమ్యూనిస్టుతో చాలాసేపు దోబూచులాడింది, అందీ అందకా.

సాహసించి ఏదో ఒక అర్థం చెప్పేద్దామా అని ఉత్సాహపడ్డ వాళ్ళు కూడా ఎందుకైనా మంచిదని అందరితో పాటే మౌనం వహించారు.

"ఎవరూ చెప్పరా?" అని జడ్జీ సరదాగా నవ్వాడు. "ముచ్చటగా మూడో వాక్యంకూడా ఇస్తాను చూడండి! ఇది చిన్నదేలెండి.

'చైనాలో పార్టీ స్థాపన, జపాన్ వ్యతిరేక ప్రతి ఘటనా యుద్ధం మధ్యకాలంలో అది జరిగింది.'

ఇది చిన్న వాక్యమే కాబట్టి తొందరగా చెప్పగల రేమో చూడండి!"

జనం ఆ వాక్యం చూసి ఇంకా బెదిరి పోయారు. అందులో ఏదన్నా అచ్చు తప్పుందేమో అనుకుందామా అంటే అది విప్లవ కారులు కోర్టులో చదివిందాంట్లోదే. అది తమది కాకపోతే విప్లవకారులు మౌనం వహించరు కదా?

ఆ వాక్యం వేపు కన్నెత్తి చూడ్డానికి కూడా ఎవ్వరూ ప్రయత్నించలేదు. ఇద్దరు ముగ్గురు మనుషులు విప్లవ కారుల వేపు కోపంగా కూడా చూశారు.

జడ్జీ కొంచెం వెటకారంగా అన్నాడు—"చూశారా? విప్లవ రచనలు ఎంత చక్కగా అర్థమవుతున్నాయో జనాలకి? వీటిలో లోపం ఏమిటంటారు?"

"........................"

"ఎవ్వరూ మాట్లాడరా? చిన్న పిల్లాడు కాస్త మట్టిముద్ద పట్టుకుని ఒక తలా, పొట్టా, ఒక కాలూ చేసి అక్కడ పడేస్తే అది మనిషి బొమ్మ అవుతుందా? ఇంకా ఎన్నో అంగాలు చేరిస్తేగానీ అది మనిషి బొమ్మ అవదు. ఏ అంగం లోపించినా అది అవిటిదై పోతుంది. ఉండవలసిన అంగాలన్నీ వుండకపోతే ఒక్కోసారి అది మనిషో, జంతువో కూడా అర్థంకాదు, సరిగ్గా అలాగే, ఈ విప్లవ వాక్యాలకు ముఖ్యమైన అంశాలు లేవు. వాటికి ముక్కులూ చెవులూ, కాళ్ళూ చేతులూ లేవు. అందుకే అవి అంత కుంటికుంటిగా, అవిటి అవిటిగా వున్నాయి. అసహజంగా అస్పష్టంగా వున్నాయి.

ఇప్పుడు మీకు చూపించానే మూడు వాక్యాలు, వాటిల్లో చిన్నచిన్న దిద్దుబాట్లు చేసి, తప్పనిసరిగా అవసరమైన ఒకటి రెండు అంగాలు తెచ్చిపెట్టి, అవి తెలుగు భాషలాగ కనపడేట్టు నేను చెయ్యగలను. కానీ, ఇప్పుడా ప్రయోగాలన్నీ చేస్తూ కూర్చుంటే కోర్టుకి టైము చాలదు."

"ఫర్వాలేదు. చెప్పండి, చెప్పండి! ఆ వాక్యాలెలా వుండాలో ఒక్కసారి చెప్పండి" అని చాలా మంది ఉత్సాహంతో గందర గోళంగా అరిచారు.

"ముందు మూడో వాక్యం చెప్పండి" అన్నారు. దాన్ని చూసి మరీ బెదిరిపోయిన వాళ్ళు.

జడ్జీ తల పంకించి — "సరే, ముందు మూడో వాక్యమే చూడండి. ఇలా వుండాలి అది.

'చైనాలో పార్టీ స్థాపనకూ, జపాన్ వ్యతి రేక ప్రతి ఘటనా యుద్ధానికీ గల మధ్య కాలంలో అది జరి గింది.'

ఏం, తేలిగ్గా అర్థమైంది కదా ఇప్పుడు?"

జనం మొహాలకి కొంచెం కళ వచ్చింది.

"ఇంకా సరిగా చెప్పాలంటే, ఈ వాక్యంలో 'వ్యతి రేక' 'ప్రతిఘటనా' అనే విశేషణాలు ఒకచోట వాడ కూడదు. 'జపాన్ వ్యతిరేక యుద్ధం' అనిగాని, 'జపాన్ ప్రతి ఘటనా యుద్ధం' అనిగానీ, అంటే చాలు. లేక పోతే ఇది ఇంకో తప్పుకి దారితీస్తుంది. ఏదో ఇలాంటి వాటిని చూసీ చూడనట్టు ఊరుకోవచ్చనుకోండీ ... అంత కొంప లంటుకోవు."

"మొదటివాక్యం గురించి కూడా చెప్పండి" అన్నారు కొందరు విద్యార్థులు విడిచిపెట్టకుండా.

జడ్జీ, దాన్ని ఇలా సవరించి చెప్పాడు.

"'ఆర్థికాభివృద్ధి పేరుతో ప్రభుత్వం అనుస రిస్తున్న బడ్జెట్ విధానమూ, పారిశ్రామిక విధానమూ కలిసి, దేశ వనరులను కొల్లగొట్టడానికి వీలుగా, సామ్రాజ్యవాద గుత్త పెట్టుబడికీ, భారత దళారీ బూర్జువా భూస్వామ్య వర్గాలకూ అసంఖ్యాకమైన రాయితీలు కల్పిస్తూ, అదే సమయంలో ఇటు అధిక ధరలతోటీ, అధిక పన్నులతోటీ, లోటు బడ్జెట్ విధానం తోటీ కోట్లాది పీడిత ప్రజలను కొల్లగొడుతున్నాయి.'

మొదటి రూపానికి ఎన్ని సవరణలు చేస్తే ఈ రూపం వచ్చిందో అర్థం చేసుకోండి! మొదటి దాంట్లో 'క్రియ' కూడా కర్తకి తగి నట్టులేదు. 'కొల్లగొడు

తున్నాయి' అనవలసిన దానికి 'కొల్లగొడుతోంది' అన్నారు. అంటే ఈ వాక్యం రాసిన వ్యక్తి వాక్యం చివర కొచ్చేసరికి మొదటేం రాశాడో మరచిపోయా డన్న మాట! రాసినదాన్ని రెండోసారి చూసు కుంటాడా అంటే అదీ లేదు.

సరే, నేనిక ముందుకు సాగాలి..." అని జడ్జీ, కొంచెం కోపంగా విప్లవకారుల వేపు చూశాడు — "మీ భాషనిండా సంస్కృత పదాల బెడద ఏమిటి? ప్రత్యామ్నాయం, స్ఫూర్తి, ప్రయుక్తం, తదానుషక్తం, ప్రాతికూల్యం, తద్విరుద్ధం, బహిర్గతం, అని వార్యం — ఈ మాటలు నిజంగా అందరికీ అర్థమవుతాయనుకుంటున్నారా మీరు? ప్రజలకోసం రాస్తున్నామని చెప్పకుంటారు. ప్రజలకర్థమయ్యే మాటలతో, ప్రజలకర్థమయ్యే పద్ధతిలో రాయరేం? సంస్కృత పదాలు గుప్పించి, పెద్ద పెద్ద వాక్య విన్యాసాలు చేస్తేనే విప్లవకారులయ్యేటట్టయితే, సంస్కృత పండితులంతా విప్లవకారులే. ప్రజల కర్థంకాని వాటిమీద మోజు వొదలించుకోకపోతే, మీరు ప్రజలకేం నేర్ప గలరు?

'లేక', 'పట్ల', రీత్యా' లాంటి మాటలు కూడా తెలుగు వాడుక భాషకి పనికి వచ్చేవి కావు. అలాంటివి మాట్లాడే భాషలో ఎక్కడన్నా వుండడం చూశారా మీరు? రాతలో మరీ అవసరమైన చోట ఒకటి రెండు సార్లు వాడితే వాడవచ్చునేమో గానీ ప్రతి వాక్యా నికీ అంత కుత్రిమమైన మాటలు వాడితే చీదర కాదూ?

'చైనా లేక రష్యాలో ఇది వుండదు' — అంటే అర్థం ఏమిటో చెప్పండి!

'చైనాలోగానీ, రష్యాలోగానీ ఇది వుండదు' అని చెప్పాలని మీ ఉద్దేశం.

'బల్ల లేక కుర్చీ' అంటామా?

'బల్లగానీ, కుర్చీగానీ' అంటాం... అబ్బే! ఇంత సహజమైన విషయాలు నేర్చుకోకపోతే మీరేం పని కొస్తారు?

అన్నట్టు మర్చిపోయాను. నిన్న నేను ఒక సుదీర్ఘమైన గోడమీద ఒక విచిత్రమైన నినాదం చూశాను.

'విప్లవ చైనా వ్యతిరేక వియత్నాం విస్తరణవాద వ్యతిరేక కంపూచియా ప్రజల వీరోచిత పోరాటాన్ని బల పరచండి!'

ఇదీ ఆ నినాదం!

నేను పెద్దవాణ్ణి కాబట్టి కాస్త ఓపిగ్గా ఆ గోడ దగ్గిర చేరి ఆ నినాదం అంతా నాలుగుసార్లు చదివాను. అప్పటినించీ ఆలోచించాను. దాని అర్థం ఏమిటా అని. చైనాకి వ్యతిరేకమూ, వియత్నాం విస్తరణ వాదానికి వ్యతిరేకమూ అయిన కంపూచియా అనుకోవాలా? అలాంటి అర్థం తీస్తే తప్పవు తుందే! కంపూచియా చైనాకి వ్యతిరేకం కాదు. మరి ఎలాగబ్బా — అని సాయంత్రం దాకా ఆలోచించి మా పక్కింటి తెలుగు మేష్టార్ని పిలిచి — ఆయనకి కంపూచియా అంటే చాలా ఇష్టంలెండి — రాజకీయా లన్నీ తెలిసిన వాడే, ఏం, ఆయన్ని పిల్చి — 'మేష్టారూ! ఒక పొడుపు కథ వేస్తానండీ. విప్పుతారా?' అన్నాను.

ఆయనకి పొడుపు కథల సరదా జాస్తి. ఎంతెంత కఠినాతి కఠినమైన కథలైనా చిటికెల్లో విప్పేస్తారు. 'ఓ, చెప్పండి' అని గంతేశారు మేష్టారు.

'విప్లవ చైనా వ్యతిరేక వియత్నాం విస్త రణవాద వ్యతిరేక కంపూచియా! ఊఁ, విప్పండి దీన్ని!' అన్నా.

మేష్టారు కాస్సేపు తలకాయ కిందకీ మీదకీ కొట్టుకుని — 'ఒక గంట గడువిప్పి స్తారా?' అని ప్రాధేయ పడ్డారు.

గంటలో తేలుతుందా? నేను పన్నెండు గంటల నించీ మిడుకుతున్నాను. 'సరే, రెండు గంటలు తీసు కోండి' అన్నా.

రెండో గంట చివర ఆయన మొహం వేళ్ళాడేసుకు వొచ్చి — 'అయ్యా! లాభం లేదండీ, భారత విప్లవకారులకే ఇది చెల్లు! వారికి నా జోహారు!' అని వారిని అభినం దించి వెళ్ళిపోయాడు.

ఒక రకంగా ఇది నాకు సంతోషంగానే వుంది. ఎందుకంటే, ఆ మేష్టార్ని నేనెప్పుడూ పొడుపు కథలు విప్పడంలో ఓడించలేక పోయాను.

పొడుపు కథలు విప్పడంలో ఒక నియమం వుంది, మీకు తెలుసో లేదో! మనం వేసిన కథని ఎదుటివాళ్ళు విప్పక పోతే మనమే విప్పి చూపించాలి. మరి షర తంటే షరతేకదా? మేష్టారు నన్నే విప్పి చూపించమంటారని చాలా భయపడ్డా న్లెండి. కానీ, పాపం ఆయన పొడుపు కథ విప్పడంలో ఇంత

కాలానికి ఎన్నడూ లేని అపజయం పొందవలసి వొచ్చింది కదా — అని కుమిలిపోతూ వెళ్ళిపోయారు. నన్ను విప్పమని అడగడమే మరిచిపోయారు.

విప్లవకారులు వేలుపెట్టిందేదీ నర మానవుడికి అర్థం కాదనే అభిప్రాయానికి నేను ఎప్పుడో వొచ్చాశాన్లెండి. అర్థాల సంగతి వొదిలేద్దాం. నా ఆశ్చర్యం అంతా ఆ నినాదం అంత పొడుగేవిటా — అని. అదే ఆలోచిస్తూ కూర్చున్నా.

మార్నింగ్ వాక్‌కి పోతూ ఆ వంద గజాల గోడ పొడుగునా నడిచినా ఆ నినాదం తరగదే! నాలుగు సార్లు ఒక కొస నుంచి ఒక కొసకి నడిచి ఆ నినాదం మళ్ళీ మళ్ళీ చదివేసరికి నా మార్నింగ్ వాక్ ఆ గోడ దగ్గిరే పూర్తయింది. **గోడలు ఎంత పొడుగుంటే అంత పొడుగూ రాస్తారేమిటయ్యా మీ నినాదాలు?** నినాదంలోనే అన్ని దేశాల చరిత్రలూ చెప్పేద్దామని ఉబలాటం అనుకుంటానే మీకు!

ఆ పొడుపు కథ అర్థం కాదులెమ్మని వొదిలేశానా? అబ్బే! వదల్లేదు. వొదిలేశా ననుకున్నాను. ఇంత వయస్సు మీదబడి ఒక తెలుగు వాక్యం బోధపర్చుకో లేక పోయానే — అనే బాధతో నాకూ, పొడుపు కథ విప్పలేకపోయానే — అనే బాధతో మా మేష్టారికీ, ఆ రాత్రి రెండు గంటలదాకా నిద్రే పట్టలేదు. అర్ధరాత్రి ఎవరో తలుపు కొడితే ఒక్క పిలుపుతోటీ ఛెంగున లేచి తలుపు తీశాను. మేష్టారు చాటంత మొహం చేసుకుని వొచ్చి — తలుపు గొళ్ళెం తియ్యగానే మొహం తలుపు సందులో పెట్టి — 'చైనాని వ్యతిరేకించే వియత్నాం యొక్క విస్తరణ వాదాన్ని వ్యతిరేకించే కంపూచియా ప్రజల పోరాటాన్ని బలపర్చండి' అని చెప్పేసి బయట వరండా మీదవున్న పడక్కుర్చీలో పడి నిద్రపోయారు, నేను తలుపు బార్లా తెరిచేసరికి!

అదుగో, అప్పుడర్థమైంది నాకు అసలు రహస్యం! కంపూచియాని బలపర్చాలి!

ఆ కంపూచియా ఎలాంటిదీ? వియ త్నాంని వ్యతిరేకించేటటువంటిది!

ఆ వియత్నాం ఎలాంటిదీ? — చైనాని వ్యతిరేకించేటటువంటిది!

ఆ చైనా ఎలాంటిదీ? విప్లవకరమైనటు వంటిది. అలాంటి చైనాని వ్యతిరేకిస్తోంది, వియత్నాం. అలాంటి వియత్నాంని వ్యతిరేకిస్తోంది కంపూచియా. ఆ కంపూచియాని బలపర్చండి! అదీ! ఇలా చెప్పుకుంటూ ఎంత దూరం పోతారు? 'వియత్నాం దురా క్రమణకు గురైన కంపూచియాని బలపరచండి!' అంటే చాలదా? మూడో దేశం సంగతి ఎందుకు అక్కడ? ఓహో! వియత్నాం చరిత్రా, చైనా చరిత్రా, కంపూచియా చరిత్రా, ఆ గోడమీదే చెప్పెయ్యాలని ఉత్సాహమా మీకు? మరైతే క్యూబా చరిత్రా, సూడాన్ చరిత్రా, తూర్పుజర్మనీ చరిత్రా, కొరియా చరిత్రా కూడా, అందులోనే ఇరికించెయ్యక పోయారా? అప్పుడు, గోడ వెంట నా మార్నింగ్ వాక్ ఒక్క ట్రిప్పుతోటే పూర్తయ్యేది — ఏ పని చేసినా కొంచెం ఆలోచించి చెయ్యండయ్యా! **గోడమీద రాసేది నినాదాలా, వ్యాసాలా? నినాదం అంటే సూటిగా అర్థమవుతూ చిన్నగా వుండి, నోటికి పట్టాలి. లేకపోతే జనం ఏం గుర్తు పెట్టుకుంటారు?"**

కోర్టు జనంలో చిన్న కలకలం బైల్దే రింది. అక్కడికొచ్చిన వాళ్ళల్లో చాలామంది, విప్లవకారుల మీద అభిమానం వున్నవాళ్ళే. ఒకటి రెండు విప్లవ పత్రికలకు చందాలు కట్టిన వాళ్ళే.

"నేను చాలా పత్రికలకు చందాలు కడతాను గానీ, చదవను" అన్నాడొకాయన పక్క వాళ్ళతో.

"ఎందుకు చదవరూ?" అని ఒక పక్కాయన కొంపలు మునిగిపోతున్నట్టు కంగారుపడ్డాడు.

"చందాలంటే కమ్యూనిస్టులకు కొంచెం డబ్బు సర్దుబాటుగా వుంటుందని కడతాంగానీ, పత్రికలు చదవడం ఎందుకూ?" అని తెల్లబోయాడు మొదటాయన.

"అయ్యో! మీ అభిప్రాయం తప్పండీ. చందాలిచ్చి వూరుకుంటే చాలదు. పత్రికలు చదివి ఆ భావాలు నేర్చుకోవాలి"అని కళ్ళింతింత చేశాడు రెండో ఆయన.

"మరి ఆ సంగతి వాళ్ళు నా కెప్పుడూ చెప్పలేదే? పేపరిస్తారు. డబ్బు పట్టుకు పోతారు. 'చదివావా' అని ఒక్కసారీ వాకబు చెయ్యలేదే నన్ను! ఒక్కోసారి డబ్బు ముందే పట్టుకుపోతారు. పేపర్లివ్వరు. మరి తప్ప కుండా చదవవలసివుంటే పేపర్లివ్వకుండా ఉంటారా?

పేపర్లు చదవక్కర లేదనుకుంటున్నానే నేనూ?" అని పేపర్లు చదవాలనే మాట నమ్మలేకపోతున్నాడు మొదటాయన.

"ఏం మనిషివయ్యా నువ్వు? వాళ్ళు చెప్పకపోతే మాత్రం ఆమాత్రం తెలీదా?" అని విసుక్కున్నాడు పక్కాయన.

"అయితే తప్పకుండా చదవాలం టారా?"

"అయ్యో చదవాలయ్యా? అంటారా ఏమిటి?"

"అయితే సరే, ఇక నించి చందాలు మానేస్తాను."

"అయ్యో, అయ్యో!" అని పక్కాయన మొత్తుకుంటున్నా వినకుండా మొదటాయన జడ్జివేపు మొహం తిప్పేశాడు.

జడ్జీ మళ్ళీ కేకలేస్తున్నాడు విప్లవకారుల్ని — "ఏ మాటకే అర్థం వస్తుందో కూడా తెలీదే మీకూ" అని విసుక్కుంటున్నాడు — "విప్లవకారులు ప్రజల్లో 'చాప కింద నీరు'లా ప్రవేశించారంటారు, ఒక చోట. పోలీసులు ప్రజల్ని 'చితకదన్నారం'టారు, ఇంకోచోట. తెలుగేనా అని, ఇది?

బూర్జువా పేపర్ల వాళ్ళు చూడండి ఎంతెంత విషాదకరమైన విషయమైనా పరమ వెకిలితనంగా వర్ణిస్తూ వుంటారు. ఘోరమైన రైలు ప్రమాదం గురించి రాస్తూ 'పది పెట్టెలు బోల్తా కొట్టాయి' అంటారు. 'వంద మంది ప్రయాణీకులు టిక్కెట్టు పుచ్చుకున్నారు' అంటారు. రైలుపడిపోయి ఎన్నో వందల మంది విషాదంలో మునిగిపోతే, వాళ్ళకదో హాస్యవార్త అయినట్టు వర్ణిస్తారు.

భర్త భార్యని ఖూనీచేస్తే అదీ హాస్యవార్తే వాళ్ళకి!

పోలీసు కాల్పుల్లో పేద ప్రజలు మర ణిస్తే, అది మరింత హాస్యవార్త! ప్రజల బాధల్లోనే హాస్యం చూస్తారు వాళ్ళు.

మీరు అలా కాదు గదా? అయినా మీరూ ఆ పనే చేస్తున్నారు. ప్రజల్ని కొట్టడం సంతోషం కలిగించే పని అయినట్టు 'పోలీ సులు ప్రజల్ని బలే కొట్టార్లే' అన్నట్టు, 'చితక బాదారు' అనొచ్చా? 'క్రూరంగా కొట్టారు' అన రాదూ?

'చాపకింద నీరులా' అంటే, 'మోసంగా' అని అర్థం. విప్లవకారులు ప్రజల్లో వుండ డాన్ని అలా చెప్పొచ్చా?

ఏ మాట వాడితే ఏ అర్థం వొస్తుందో తెలుసుకోకపోతే మీరు చెప్పదల్చుకున్నది ఎన్నో అనర్థాలకు దారి తీస్తుంది కదా?"

జనంలో ఒకాయన, విప్లవ పత్రికలు కొనేవాళ్ళతో సంభాషిస్తున్నాడు. "మీరే పత్రిక కొంటారు? శ్రద్ధగా చదువుతారా లేదా?" అంటూ.

విప్లవ పత్రికలు కొనే ఒకాయన, "బూర్జువా పేపర్లంటే మా ఆవిడకి నచ్చదు. ఈ పేపర్లే ఇష్టం. ఈ పేపర్లు సరిగా రాకపోతే మా ఆవిడ విలవిల్లాడి పోతుంది" అంటున్నాడు.

"అంత శ్రద్ధగా చదువుతుందా ఆవిడ?" అని మొదటాయన ఆశ్చర్య పడ్డాడు.

"చదవడానిక్కాదండీ! అలమారుల్లో డబ్బాల కింద వేస్తుంది. విప్లవ పత్రికల సైజు మా అలమార్లకి చక్కగా సరిపోతుందని మా ఆవిడ ఆ పత్రికల్ని చాలా మెచ్చుకుం టుంది. మా ఆవిడకి శుభ్రం పిచ్చి ఎక్కువ, పెంకుటి కొంపేమో మాది, ఎంత దులిపినా జలజలా దుమ్ము రాల్తూనే వుంటుంది. శనివారం శనివారం తలంటుకునే ముందు ఇల్లు దులిపే పని పెట్టుకుం టుంది ఆవిడ. అలమారుల్లో అరలన్నిటికీ చాలడం లేదని ఈ మధ్య ఇంకో విప్లవ పేపరు కూడా తెప్పించ మని గొడవ చేస్తోంది. మా అలమారు అరల సైజుకి సరిపోయే ఇంకో విప్లవ పేపరేదన్నా వుంటే చూసి చందా కట్టాలి. లేకపోతే ఆ పాతదే రెండు కాపీలు తెప్పించాలి. సరిగ్గా టైమ్ ప్రకారం రాదండీ అది. శనివారం నాటికన్నా రాకపోతే మా ఆవిడతో గోల" అని వాపోతున్నాడాయన.

"శనివారం నాడే తలంటుకోవాలా? మంగళవారంనాడు అంటుకోరాదూ? మంగళవారం నాడైతే తల మురికి వదలదా?" అని చాకులాంటి ప్రశ్న లేవదీశాడొక యువకుడు.

"ఆడవాళ్ళకి చెప్పలేమండీ. వాళ్ళ తిక్క వాళ్ళదే. చెప్పినట్టు వినరు."

"ఆ మాట నిజమేగానీ, ఎంతైనా తలంటుమాత్రం శనివారంనాడే బాగుం టుంది. మంగళవారం నాడేం బాగుం టుంది? ఏడిసినట్టుంటుంది. కమ్యూ నిస్టులు

ఆడవాళ్ళ మెప్పు పొందాలంటే వాళ్ళ పేపర్లు శుక్ర వారం సాయంత్రానికో, శనివారం పొద్దున్నకో వచ్చేసే లాగా చూసుకోవాలి."

"అంతే కాదు. వాళ్ళ పేపర్ల సైజులు మార్చకుండా వుంచుకోవాలి."

"సైజెందుకు మారుస్తార్లెండి. తలంటు మాత్రం శనివారంనాడే బాగుంటుంది."

విప్లవకారుల అభిమాని అయిన ఒక యువకుడు జనం మాటలకు తల ఝాడించి విలవిల్లాడిపో తున్నాడు. విప్లవ పత్రికల్ని డబ్బాలకింద వేసే పని శని వారం నాడు చెయ్యాలా మంగళవారంనాడు చెయ్యాలా—అని తర్కవితర్కాలు చేస్తోన్న ఈ జనంతో దేశానికి విప్లవం వస్తుందా — అని నిర్ఘాంత పడి పోతున్నాడు.

నిజానికి అతడు నిర్ఘాంతపడవలసింది 'ఈ జనంతో విప్లవం వస్తుందా' అని కాదు. 'విప్లవ పత్రికల్ని డబ్బాలకింద వేసుకునే గతి జనానికి పట్టించిన ఈ విప్లవ కారులతో విప్లవం వస్తుందా!' అని నిర్ఘాంత పడాలి. నిర్ఘాంతాలు ఎందుకు పడాలో ఎందుకు పడ కూడదో తెలీకుండా, తప్పు తప్పులుగా నిర్ఘాంతపడే వాళ్ళతో మాత్రం విప్లవం వొస్తుందా — అని!

"అది కాదండీ! కొత్త పత్రికల్ని వొచ్చీ రాగానే అల మారుల్లో వేసెయ్యడం తప్పండీ! ఒకసారి చదివి, పోనీ అప్పుడు...'"

"మీరన్నది మంచిమాటేగానీ, మొదట్లో ఆ పనే చేశామండీ. పాపం మా ఆవిడా సరదాపడి చదవాలని చూసింది. దాని చదువు నా ప్రాణాల మీదకొచ్చింది. లైను లైనుకీ నన్ను పట్టుకునేది, అర్థాలు చెప్పమని. ఇప్పుడు జడ్జీగారు చదివి వినిపించారుగా వాక్యాలు? అలాగే వుండేవి అన్నీ. వాటి అర్థాలు నాకు మాత్రం తెలిసేడిస్తేనా? ఆ మాట ఆడవాళ్ళతో ఎలా అంటాం చెప్పండి? .. 'కాస్త ఆడవాళ్ళ కర్థమయ్యేట్టు రాయండి' అని పార్టీ వాళ్ళతో అన్నాను.

'విప్లవం అంటే అంతే మరీ, ఇవన్నీ పెద్ద పెద్ద గొడవలు. ఆడవాళ్ళకి సరిగా అర్థం కావులెండీ' అన్నారు. ఆడవాళ్ళకే కాదు, నాకూ అర్థం కావడం లేదని ఎలా చెప్పను? సిగ్గేసి ఊరుకున్నాను."

ఒక విద్యార్థి ఆవేశంగా — "అవును, నా పరిస్థితీ అలాగే వుంది. పత్రికలు అర్థం కావడం లేదని పైకి చెప్తే నాకే భాష రాదనుకుంటారేమోనని ఇన్నాళ్ళూ భయపడి వూరుకున్నాను. అసలు రాసే వాళ్ళకే భాష రాదని ఇప్పుడు తెలిసింది. ఏడాది నించీ నాకో వాక్యం అర్థంగాకుండా వుంది ఎవర్నడిగినా చెప్పలేకపోతు న్నారు" అన్నాడు గబగబా ఎవరి మీదో కోపంగా.

"ఏమిటేమిటా వాక్యం?" అని చాలా మంది ఉత్సాహంగా గుమిగూడారు.

"'మధ్య ప్రాచ్యంలో రెండు రకాల వైరు ధ్యాలు మూడు రకాల శక్తుల మధ్య ఘర్షణ వున్నది' — విన్నారా? ఎన్ని రకాలుగా తిప్పినా అర్థం చేసుకోలేక పోతున్నాను దీన్ని. ఆ వ్యాసంలో వున్న సందర్భాన్ని బట్టి కూడా దీని అర్థం కనిపెట్టలేకపో తున్నాను" అంటూ ఆ కుర్రాడు బిక్కమొహం వేశాడు.

అంతలో జడ్జీ కోపంగా ఏదో అంటోంటే అందరూ ఒక్కసారి గమ్మున వూరుకున్నారు.

"అన్నిటికంటే చిర్రెత్తుకొచ్చే పని ఒకటి చేస్తా రయ్యా మీరూ. దోపిడీ వర్గాలకు సేవచేసే మంత్రుల్ని పట్టుకుని వాళ్ళ పేర్ల ముందు 'శ్రీ'లు ఉపయోగిస్తా రెందుకు? ... శ్రీ ఆ మంత్రిగారు, శ్రీ ఈ మంత్రిగారు — అని వాళ్ళకి మర్యాదలా?... అబ్బే! లాభం లేదయ్యా మీతో. భాషలో మీరు చేసే ఘోరాలన్నీ వర్ణించాలంటే పదిహేను రోజులు పడుతుంది. తెలుగు భాషని మీరెల్లా ఖూనీ చేస్తారో నాకు వొళ్ళు మండి నప్పుడల్లా నోట్ చేస్తున్నాలెండి. ఖాళీ చూసు కుని పెద్ద వ్యాసం రాస్తాను. మీ కిప్పుడు చెప్పానే, 'బడు, బడు'ల వాడకం గురించీ, దీర్ఘాలు పెట్టక పోవడం గురించీ, విభక్తి చిహ్నాల లోపం గురించీ — ఇవే కాదు, ఇంకో వంద పాయింట్లున్నాయి చెప్పా లంటే.

మీరు మాతృ భాషని ఇంత ఒంట పట్టించుకో లేదేమా అని మళ్ళీ ఆశ్చర్యం నాకు!

మీరు తెలుగిళ్ళల్లో పెరగలేదా? తెలుగుదేశంలో బతకడం లేదా? పాత తెలుగు రచయితలెవర్నీ చదవ లేదా? పాత రచనలూ, పాత అనువాదాలూ ఎంత హాయిగా వుంటాయో! అవి చదివితే భాష విషయంగా ఎన్నో జాగ్రత్తలు నేర్చుకోవచ్చునే! పోనీ మీరు **గిడుగు రామ్మూర్తి పంతులు** గార్నయినా చదవలేదా? భాష

గురించి ఎన్ని మంచి విషయాలు చెప్పాడాయన! సంస్కృత పండితులకైనా నేర్పగలిగాడు గానీ మీకు నేర్పలేకపోయాడా ఆయన?

విప్లవకారులు ఎలాంటి భాష వాడా లని **మావో** అన్నాడో అదన్నా చదివారా పోనీ? నోరు తెరిస్తే 'మావో ఇస్టులం, మావో ఇస్టులం' అంటారు. భాష సరళంగా వుండాలని ఎంత నెత్తి కొట్టుకుని చెప్పాడయ్యా మావో! ఆ మాట చెప్పింది ఆయనొక్క డేనా? ఆయన కంటే ముందు **దిమిత్రోవ్** చెప్పాడు, **లూసన్** చెప్పాడు, ఇంకెంత మందో చెప్పారు. అందరి నించీ మావో నేర్చుకుని చెప్తే, ఆయననించి మాత్రం మీరు నేర్చుకోరా?

యేనాన్‌లో ఒక గోడమీద రాసిన నినాదం చూసి మావో ఏమన్నాడో తెలుసా? 'ఈ నినాదం రాసి నాయన, దీన్ని సామాన్య జనం అర్థం చేసుకోకుండా చేస్తాను చూడండి — అని ప్రతిజ్ఞ పట్టినట్టున్నాడు. ఆయన ఉద్దేశమేమిటో ఇంతకన్నా ఇంకోలా అను కుందామంటే సాధ్యం కావడంలేదు' అన్నాడు.

రాసిందాన్ని ప్రజలకు అర్థం గాకుండా చెయ్యా లని చైనాలో ప్రతిజ్ఞ పట్టినాయనే మీకు గురువన్న మాట!"

జనంలో కొంచెం నవ్వుల సందడి రేగింది.

" 'తమ రాతలు ఇతరులకు అర్థం గాకుండా వుండాలనుకున్న వాళ్ళే అలా రాస్తారని మావో అనేక సార్లు నిర్మొహ మాటంగా విమర్శించాడు. 'మన వ్యాసాలు ఎవరికోసం? మన ఉపన్యాసాలు ఎవరి కోసం? ఎవరికి అర్థం కావాలి అవి? ఈ విషయాలు చాలా గట్టిగా పట్టించుకోవాల'న్నాడు. విదేశీ భాషల లక్షణాల్ని యాంత్రికంగా వాడకూడదన్నాడు. మీరు చీటికీ, మాటికీ, 'చెప్పబడ్డాం, అడగబడ్డాం' అంటూ వుంటారే, ఆ పాసివ్ వాయిస్ వాడడం విదేశీ భాష లక్షణమే.

రాసేవాళ్ళలో కొంతమందైతే తమకు చాలా భాష తెలుసని ఇతరుల ముందు గొప్ప ప్రదర్శించడం కోసం పెద్దపెద్ద పదాలు గుప్పిస్తూ, సుదీర్ఘ వాక్యాలు రాయడం చేస్తారన్నాడాయన. అలాంటి లక్షణం విప్లవకారుల్లో కూడా వున్నందుకే వాళ్ళని కఠినంగా విమర్శించాడు.

దిమిత్రోవ్ మాత్రం, ఎంత మంచి మాటలు చెప్పాడనీ! నాకు దిమిత్రోవ్ అంటే చాలా ఇష్టంలెండి, ఆయన ప్రజల్ని నిజంగా ప్రేమించిన విప్లవకారుడు.

'విప్లవకారులు రాసే కరపత్రాలూ, వ్యాసాలూ, తీర్మానాలూ, సిద్ధాంత విషయాలూ చాలా భారమైన భాషతోటీ, కఠినమైన శైలితోటీ వుండి, కార్యకర్తల మాటకే మెచ్చి, పార్టీలో పెద్ద పెద్ద నాయకులకే అర్థంగాని పరిస్థితిలో వున్నాయ'న్నాడు దిమిత్రోవ్.

నేనంటానూ — ఒకడు రాసింది రెండో వాళ్ళకి అర్థం కాలేదంటే ఫర్వాలేదు. మన వాళ్ళలో అయితే, ఎవళ్ళు రాసింది వాళ్ళకే అర్థం కాదు. అల్లాంటి కేసులూ ఉన్నాయి నా దగ్గిర.

సరే, దిమిత్రోవ్ ఇంకా ఏమన్నాడంటే 'విప్లవ కారుడు ఒక విషయం రాసేటప్పుడు, తనని అర్థం చేసుకుని, తనని నమ్మి, తనని అనుసరించవలసిన అతి సాదా మనిషిని దృష్టిలో పెట్టుకోవాల'న్నాడు. ఎంత గొప్ప మాట అది! కానీ, మన వాళ్ళకి ఎక్క లేదది!

'రాతలో స్పష్టత — స్పష్టత — స్పష్టత వుండా' లని **మపాసా** అన్నాడు. **గోర్కీ** కూడా ఏదో అన్నాడు. మరిచిపోయాను.

'ఎలా రాయాలి?' అనే విషయం చర్చిస్తూ లూసన్ ఎంత మంచి మాటలు చెప్పాడయ్యా! రాసిందాన్ని కనీసం రెండు సార్లు తిరిగి చూసుకోమన్నాడు. అలా చూసుకుంటే, ఎన్నో పొరపాట్లు దిద్దుకోడానికి వీలవు తుందన్నాడు.

మన వాళ్ళకి వెనక్కి తిరిగి చూసుకోడం పెద్ద నామోషీ!

'నేను, రాసిందాన్ని తిరిగి చూసుకోను' అని, మన 'మార్క్సిస్టు' రచయితలు కూడా ప్రకటిస్తూ వుంటారు. 'ఆయన, రాసిందాన్ని తిరిగి చూసుకోరు. ఒక్కసారే రాసి పడేస్తారు' అని వారి శిష్యబృందాలు, అదేదో గొప్ప పని అయినట్టు గప్పాలు కొట్టుకుంటూ వుంటారు. చెప్పే వాడికి సిగ్గు లేకపోతే వినేవాడికైనా వివేకం వుండాలనీ, మనవాళ్ళకి అది లేదు. నిజం చెప్పాలంటే, అలాంటి వాళ్ళు రాసిందాన్ని తిరిగి చూసు కోకపోవడమే మంచిదిలెండి. చూసుకుంటే దానికి మరింత జిడ్డు పట్టిస్తారు."

జనంలో మాటిమాటికీ నవ్వులు రేగుతున్నాయి.

"ఒక మనిషి ఒక పుస్తకం చదవాలని చేతిలోకి తీసుకున్నాడనుకోండీ. మొదటి వాక్యం అర్థమైతేనే రెండో వాక్యంలోకి వెళ్తాడు. మొదటి పేరా అర్థమైతేనే రెండో పేరాలోకి వెళ్తాడు. మొదటి పేజీ అర్థమైతేనే రెండో పేజీలోకి వెళ్తాడు. అవునా కాదా?

మంచినీళ్ళు తాగుతూ వుంటే అవి కడుపులోకెలా దిగిపోతాయో అలాగ, పుస్తకం చదువుతూ వుంటే దాంట్లో విషయాలు మెదడులోకి వెళ్ళిపోతూ వుండాలి, అంతేగానీ, అర్థం కానిదాన్ని ఎంతసేపు చదవగలడు ఎవడైనా?

అర్థం కాకపోవడం అంటే పుస్తకంలో ఒక్కముక్కా అర్థంకాదని కాదు. ఏవో కొన్ని ముక్కలు అర్థం గాక పోవు. అంతమాత్రం తోటే సంతృప్తి పడేటట్టయితే, 'భగవద్గీత'తో కూడా సంతృప్తిపడొచ్చు. అందులో కూడా కొన్ని ముక్కలు అర్థం గాకపోవు గదా?

'ఎలావున్న పుస్తకమైనా నేను హాయిగా చదివేస్తాను' అని ఎవరైనా అంటే, సరే, ఆయన మహానుభావుడూ! మహానుభావుల సంగతికాదు నేను మాట్లాడేది. మామూలు వాళ్ళ సంగతి, మామూలు వాళ్ళు, అర్థంకాని పుస్తకాలన్నీ అటక మీదకి గిరాటేస్తారు. కొన్నాళ్ళకి అటక కూడా నిండిపోతుందిగా? అప్పుడు అటకంతా ఖాళీచేసి, ఆదివారం ఆదివారం వస్తారు చూడండి పాత పేపర్ల కోసం, అదుగో, వాళ్ళ సంచుల్లోకి తోసేస్తారు. ఆఖరికి మన విప్లవం పాత పేపర్లాయన సంచిలోకి పోతుంది!"

ఒక్కసారి పగలబడి నవ్వారు జనం.

"నేనన్నది బొత్తిగా అతిశయంగా వుందని విప్లవకారులనుకుంటే ఒక పని చెయ్యండి! తమ విప్లవ పేపర్లు నిజంగా ఎంతమంది చదువుతున్నారూ, చందాలు కట్టిన వాళ్ళంతా చదువుతున్నారా, ఎంత మందికి ఎంతెంత అర్థమవుతోందీ — అనే విషయాల మీద సర్వే చేసుకోండి. ఒక ప్రశ్నాపత్రం లాంటిదాన్ని విడుదల చేసి ఎలాంటి జవాబులొస్తాయో చూసుకోండి. అయితే, ఒక ఇబ్బంది వుంది. జనానికా ప్రశ్నాపత్రం అర్థం కావాలి ముందు."

జనం మళ్ళీ పగలబడ్డారు.

జనం జడ్జీ అభిప్రాయాలతో ఏకీభవిస్తున్నారని విప్లవకారులు గ్రహించారు. జడ్జీ చివాట్లకి వాళ్ళకేమీ కష్టం కలగలేదు గానీ, జనం నవ్వులు చూస్తోంటే వాళ్ళు చాలా కుంగిపోయారు. 'ఇన్నాళ్ళనించీ జనానికి ఇంత కష్టం కలిగించామా' అనే ఆశ్చర్యంతో వాళ్ళు తెల్లబోతున్నారు.

జడ్జీ ధోరణి సీరియస్‌గా మారింది.

"అయ్యా! మీరు సమాజాన్ని మార్చదలుచుకుంటే ముందు పేపర్లు తిన్నగా రాయండి, ప్రజలకు కొత్త భావాలు అర్థమైతేనే కదా సమాజాన్ని మార్చేది వాళ్ళు? 'రాతలో జరిగే తప్పులన్నిటికీ కారణం కొంత అజ్ఞానం అయితే, కొంత బాధ్యతా రాహిత్యం' అన్నాడు మావో. అజ్ఞానాన్ని క్షమించగలం, సరిదిద్దగలం గానీ, బాధ్యతా రాహిత్యాన్ని శిక్షించవలసిందే!" అని జడ్జీ కొంచెం ఆగాడు.

'మీది అజ్ఞానం — అని నేననుకోడం లేదు. మీది బాధ్యతా రాహిత్యమే. ఇంతకు పూర్వం విప్లవాలు సాధించిన వాళ్ళెందరెందరో చెప్పిన విషయాలు మీరు నేర్చుకోకుండా వున్నారంటే, మీరీ రకంగా కావాలనే వుంటున్నారు. మీ పత్రికల నించీ, పుస్తకాల నించీ, కార్యకర్తలేం నేర్చుకుంటారు? వాళ్ళు జనాలకేం నేర్పుతారు? ఇదంతా పెద్ద నాటకం! కుట్ర! నిజంగా కుట్ర ఇది! జనాలకు విప్లవం గురించి తెలియనివ్వరాదని ప్రతిజ్ఞలు తీసుకున్నారు మీరు. కుట్రలు పన్నారు మీరు! దీన్ని నేను సహించను, ఎంతమాత్రం సహించను!"

కోర్టు నిశ్శబ్దమైపోయింది.

జడ్జీ విప్లవకారుల్ని తలవాచేలా చివాట్లు పెట్టి వొదిలేస్తాడనుకుంటూ వుంటే, అనుకున్నది తారుమారయింది. ఆయన కోపం చూస్తే జనం కూడా విప్లవకారుల మీద కోపంతో ఊగిపోయారు.

"భారతదేశానికి ఇంకా విప్లవం రాకపోడానికి ఏకైక కారణం మీ రాతలేనని నేను గాఢంగా నమ్ముతున్నాను. మీ పత్రికలు చదవకపోతే ఎంతో, చదివినా అంతే.

చదివితే నష్టం! చదవకపోతేనే లాభం! చదవకపోతే డబ్బు లాభం! టైము లాభం!

ప్రజల డబ్బూ, టైమూ హరించి తిరిగి వారికేమీ ఇవ్వని మిమ్మల్ని నేను కఠినంగా శిక్షించదల్చు కున్నాను.

ఒక్కొక్కరికీ పదేసేళ్ళు కారాగారశిక్ష విధిస్తున్నాను తెలిసిందా? పదేసేళ్ళు!"

జనాల కరతాళ ధ్వనులతో కోర్టు హాలు మార్మోగి పోయింది.

పిచ్చికలు కంగారుపడిపోయి జడ్జీ కుర్చీ ఎక్కాయి. 'ఏవిటీ, వాళ్ళతో అలా చప్పట్లు కొట్టిస్తు న్నావూ' అని జడ్జీ కోటుని పొడిచి అడిగాయి.

జడ్జీ దీక్షగా మాట్లాడుతున్నాడు.

"అక్కడ — జైల్లో — పన్నులు కట్టలేక శిక్షలు పడ్డ పేద రైతులుంటారు. పొట్ట కూటికి దొంగతనాలు చేసిన నిరుపేదలుంటారు. నేనైతే అలాంటి వాళ్ళకి శిక్షలు వెయ్యనుగానీ, మా వాళ్ళింకా ఉన్నారుగా న్యాయపీఠాల మీద? వాళ్ళు పేదవాళ్ళకే శిక్షలు వేస్తారు. మీకు జైల్లో దొరికే వాళ్ళంతా పేదవాళ్ళే. అక్కడ తీరిగ్గా పేదవాళ్ళెలా మాట్లాడుకుంటారో పరిశీ లిస్తారనే మిమ్మల్ని జైలుకి వెళ్ళమంటున్నాను. అక్కడ నేర్చుకోండి ప్రజల భాష. అంతేకాదు, జైల్లో విశ్రాంతిగా కూర్చుని పాత తెలుగు రచయితలందర్నీ చదవండి! భాష సరళంగా, సహజంగా ఎలా రాయాలో చెప్పిన వాళ్ళందర్నీ చదవండి! మీకు కావలసిన పుస్తకాలన్నీ పోలీసులు మీకు సప్లయ్ చెయ్యాలని నేను జడ్జి మెంట్‌లో రాశాను.

కొంతకాలం మీరు శ్రద్ధగా కృషిచేసి, తెలుగు చక్కగా రాయడం నేర్చుకుని, ఒక్కొక్కరూ మూడేసి వ్యాసాలు రాయాలి. ఆ వ్యాసాలు విని జైల్లో పేదలు అవి చక్కగా అర్థమయ్యాయని ఒప్పుకుంటే, మీరు బైటికి వొచ్చెయ్యొచ్చు. ఆ పని మీరు ఎంత తొందరగా చేస్తే అంత తొందరగా వొచ్చేస్తారు. ఇదంతా జడ్జి మెంటులో రాశాను.

మీ వ్యాసాలు నూటికి 99 మందికి అర్థమైతీరాలి. ఆ ఒక్కణ్ణీ వొదిలేస్తాను. నూటికి 99 మందికి తల కాయలుంటాయని నా గాఢ విశ్వాసం.

మీరు జైలుకి వెళ్ళడంవల్ల బయట విప్లవం ఏదో కుంటుపడి పోతుందని గాభరా పడకండి! దాన్ని ఎప్పుడో కుంటిదాన్ని చేశారు మీరు. బయట మీరు చేసే ఘనకార్యాలేమీ లేవు.

అంత బాధ్యత వుంటే, తొందరగా బైటికి వచ్చె య్యండి!

మంచిని కోరే వాళ్ళెప్పుడూ కఠినంగానూ, నిర్మొహ మాటంగానూ ప్రవర్తిస్తారు. నా విమర్శలు అర్థం చేసు కుని మీ తప్పులు దిద్దుకోండి!

నేనింత చెప్పినా నా తీర్పు మీకు అన్యాయంగానే తోస్తోందా? అలాగైతే, హైకోర్టుకి పోయి అప్పీల్ చేసు కోండి! కానీ, అక్కడా మీకు శిక్ష తప్పదు. అక్కడ ఈ కుట్రకి కాదు, ఇంకో కుట్రకి! ప్రభుత్వం మీద కుట్రకి!"

విప్లవకారులు లోపల ఏమనుకుంటున్నారో వాళ్ళ ముఖ కవళికల వల్ల వాళ్ళ మనసులు జనానికర్థం కావడంలేదు — వాళ్ళ పుస్తకాల్లాగే!

జడ్జీ విప్లవకారులతో మాట్లాడ్డం అయ్యాక పోలీసుల వేపు తిరిగి — "ఎందుకయ్యా విప్లవకారుల మీద కేసులూ? వాళ్ళూ పుస్తకాలు రాసి జనాన్ని రెచ్చ గొట్టారా? భలే జోకులేస్తారే మీరూ! ఆ పుస్తకాల్లో ఒక్క ముక్కన్నా జనానికి అర్థమైందా? అర్థం కాని పుస్తకాలు, జనాన్ని రెచ్చగొడతాయా? ఏ పుస్తకాలయ్యా జనాన్ని రెచ్చగొట్టిందీ? వాటిని చదివే పెట్టారా కేసూ? భలే వాళ్ళేనే మీరూ! లేని పోని కేసు తెచ్చి ఆర్నెల్లు గొడవ గొడవ చేశారు" అని మొహమంతా చిట్లించి తెగ విసుక్కున్నాడు.

పోలీసుల్ని విసుక్కుని జనం వేపు చూడబోతే మధ్యలో మళ్ళీ విప్లవకారుల మీదకి దృష్టిపోయి — "ఇంకా నించున్నారా? వెళ్ళండి జైలుకి" అని మండి పడుతూ ఒక గర్జన చేశాడు.

చప్పట్లతో కోర్టు హాలు మళ్ళీ మార్మోగింది. గంట కిందటి దాకా విప్లవకారులకు అభిమానులుగా వున్న యువకులూ, విద్యార్థులూ, ఆ చప్పట్లకి నాయకత్వం వహించారు.

"అంతే, అంతే!" అని జనం కేకలు!

"తెలుగు నేర్చుకోండి! పేపర్లు తెలుగులో రాయండి! మాకు అర్థమయ్యేలాగ రాయండి!" అని కేకలు!

[1981 ఏప్రిల్ "స్వాతి" మాసపత్రిక నించి] ★